

SAMORZĄD
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

POMORSKA
IZBA
ROLNICZA

Wyniki

Porejestranych Doświadczeń Odmianowych
w województwie pomorskim

2022

Pszenżyto jare

Szanowni Państwo,

Pomorskie rolnictwo staje się coraz bardziej nowoczesne i konkurencyjne. Dowodem na to są zarówno pomorskie gospodarstwa rolne wyposażone w specjalistyczne maszyny rolnicze, obiekty inwentarskie spełniające standardy dobrostanu zwierząt, jak również przemyślany dobór odmian roślin uprawnych.

Samorząd Województwa Pomorskiego od ponad 18 lat wspiera i finansuje system badań Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego, którego celem jest stworzenie listy zalecanych do uprawy odmian roślin uprawnych na obszarze województwa. Właściwy dobór odmian jest, bowiem jednym z najważniejszych czynników decydujących o produktywności roślin uprawnych, zwłaszcza w dobie postępujących zmian klimatycznych. Zaś uzyskanie obiektywnej informacji o wzroście i plonowaniu odmian roślin uprawnych oraz ich reakcji na warunki siedliskowe i zastosowane elementy agrotechniki, przyczynia się do poprawy efektywności uprawy oraz wzrostu dochodów.

Oddając w Państwa ręce publikację z najnowszymi wynikami badań polowych Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego mam nadzieję, że będą one pomocne w dokonaniu trafnego wyboru najwartościowszych odmian i przyczynią się do uzyskania optymalnych wyników produkcyjnych i ekonomicznych w gospodarstwach rolnych województwa pomorskiego.

Mieczysław Struk
*Marszałek Województwa
Pomorskiego*

Rozdział 8 Pszenżyto jare *Marek Czarniak*

Uwagi ogólne

Obecnie w Krajowym Rejestrze wpisanych jest 15 odmian pszenżyta jarego, z czego 3 znajdują się na Liście Odmian Zalecanych dla województwa pomorskiego, a 7 odmian w br. brało udział w doświadczeniach w dwóch lokalizacjach: w PDOR w Lubaniu i ZDOO w Wyczechach. Doświadczenia prowadzone były wg jednolitej metodyki COBORU, na dwóch poziomach agrotechniki:

a₁ - przeciętny

a₂ – wysoki

Ze względu na brak zarejestrowanych środków, nie stosuje się regulatorów wzrostu.

Stosowanie środków ochrony roślin przeprowadzano zgodnie z zaleceniami IOR-u i przedstawione zostały w tabeli 8.2.

Pojedyncze poletko do zbioru miało powierzchnię 15 m² w Lubaniu, natomiast w Wyczechach pojedyncze poletko do zbioru miało powierzchnię 16,5 m².

Wyniki doświadczeń

Doświadczenia z pszenżytem jarym w obu punktach doświadczalnych założono w trzeciej dekadzie marca. Najlepiej plonującymi odmianami były Toristo i Gucio.

W doświadczeniach z pszenżytem jarym nie odnotowano porażenia septoriozą plew. W obu punktach doświadczalnych zaobserwowano wystąpienie brunatnej plamistości liści. W Wyczechach na poziomie a₁ wystąpiły również: mączniak prawdziwy, rdza żółta, septorioza liści oraz rynchosporioza.

W ZDOO w Wyczechach plon pszenżyta jarego był znacząco wyższy w porównaniu do plonu osiągniętego w Lubaniu. Najwyższą masą tysiąca ziaren na obu poziomach agrotechniki charakteryzowało się ziarno odmian Hugo i Toristo.

Zbiór pszenżyta jarego w obu lokalizacjach wykonano w drugiej dekadzie sierpnia.

Tabela 1 Pszenżyto jare. Odmiany badane. Rok zbioru: 2022

Lp.	Odmiana	Rok wpisania do KR	Rok włączenia do LOZ	Adres jednostki zachowującej odmianę, a w przypadku odmiany zagranicznej - pełnomocnika w Polsce
	1	2	3	4
1	Impetus	2020		DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o., Choryń 27, 64-000 Kościan
2	Mamut	2016	2018	DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o., Choryń 27, 64-000 Kościan
3	Odys	2019	2020	Hodowla Roślin Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR, ul. Główna 20, 99-307 Strzelce
4	Hugo	2018	2019	Hodowla Roślin Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR, ul. Główna 20, 99-307 Strzelce
5	Gucio	2020	2022	Hodowla Roślin Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR, ul. Główna 20, 99-307 Strzelce
6	Kompan	2021		Hodowla Roślin Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR, ul. Główna 20, 99-307 Strzelce
7	Toristo	2022		Hodowla Roślin Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR, ul. Główna 20, 99-307 Strzelce

Kol. 2 i 4 – według „Listy odmian roślin rolniczych wpisanych do Krajowego rejestru w Polsce” COBORU Słupia Wielka 2022

Tabela 2 Pszenżyto jare. Warunki polowe doświadczeń. Rok zbioru: 2022

Miejscowość	Lubań*	Wyczechy
Powiat	Kościerzyna	Człuchów
Kompleks rolniczej przydatności gleby	zbożowo-pastewny słaby	żytni bardzo dobry
Klasa bonitacyjna gleby	V	IIIa
pH gleby w KCl	5,8	7,3
Przedplon	ziemniak	rzepak ozimy
Data siewu (dzień, m-c, rok)	31.03.2022	23.03.2022
Obsada nasion (szt/m ²)	500	450
Data zbioru (dzień, m-c, rok)	18.08.2022	12.08.2022
Nawożenie mineralne		
N na poziomie a ₁ (kg/ha)	102	105
N na poziomie a ₂ (kg/ha)	142	105
P ₂ O ₅ (kg/ha)	30	55
K ₂ O (kg/ha)	50	65
Nawożenie dolistne preparatami wieloskładnikowym (l/ha)	a ₂ - Plonvit Opty 4 kg/ha + Amino Ultra Mn 0,5 kg/ha	a ₂ - Folur S – 4 l/ha
Środki ochrony roślin		
Herbicyd (nazwa,dawka/ha)	Chwastox Nowy Trio – 1,5 l/ha	Gold 450 EC – 1,2 l/ha
Insektycyd (nazwa,dawka/ha)	Sparrow – 0,075 l/ha	-
Tylko na poziomie a ₂		
Fungicyd - I zabieg (nazwa, dawka/ha)	Mondatak 450 EC – 1 l/ha	AsPik 250 EC – 0,75l/ha
Fungicyd - II zabieg (nazwa, dawka/ha)	-	-

*Badania finansowane ze środków własnych Samorządu Województwa Pomorskiego

Tabela 3 Pszenżyto jare. Wyniki ogólne doświadczeń. Rok zbioru: 2022

Lp.	Cecha	Lubań*		Wyczechy	
		a ₁	a ₂	a ₁	a ₂
1	Termin kłoszenia (dzień, m-c, rok)	13.06.2022	13.06.2022	08.06.2022	08.06.2022
2	Termin dojrz. woskowej (dzień, m-c, rok)	29.07.2022	29.07.2022	15.07.2022	18.07.2022
3	Wysokość roślin(cm)	85,9	88,3	101	95,9
4	Wyleganie roślin w fazie dojrzałości młecznej (skala 9°)	9,00	9,00	9,00	9,00
5	Wyleganie roślin przed zbiorem (skala 9°)	7,71	7,50	9,00	9,00
6	Porażenie przez choroby (skala 9°)				
	- mączniak prawdziwy	9,00	9,00	6,65	9,00
	- brunatna plamistość liści	7,78	8,21	6,55	9,00
	- rdza żółta	9,00	9,00	6,15	9,00
	- septorioza liści	9,00	9,00	6,95	9,00
	- septorioza plew	9,00	9,00	9,00	9,00
	- rynchosporioza	9,00	9,00	7,25	9,00
7	Masa 1000 ziaren (g)	43,7	44,6	45,9	48,2
8	Wilgotność ziarna podczas zbioru (%)	14,3	14,3	11,8	12,2
9	Plon nasion (dt/ha)	57,8	62,5	74,8	82,3

Wyniki średnie z wszystkich badanych odmian, a₁ – przeciętny poziom agrotechniki; a₂ – wysoki poziom agrotechniki
Skala 9°: 9 – oznacza stan najkorzystniejszy, 1- oznacza stan najmniej korzystny

*Badania finansowane ze środków własnych Samorządu Województwa Pomorskiego

Tabela 4 Pszenżyto jare. Plon ziarna odmian w miejscowościach (% wzorca). Rok zbioru: 2022

Lp.	Odmiana	Poziom a ₁		Poziom a ₂	
		Lubań*	Wyczechy	Lubań*	Wyczechy
Wzorzec (dt/ha)		56,9	71,6	61,5	80,7
1	Impetus	99,6	97,5	99,0	99,4
2	Mamut	108	99,0	106	101
3	Odys	92,9	104	94,8	99,7
4	Hugo	105	104	104	102
5	Gucio	102	110	100	102
6	Kompan	100	109	103	98,5
7	Toristo	104	110	104	112

Wzorzec 2022: Impetus, Mamut, Odys

*Badania finansowane ze środków własnych Samorządu Województwa Pomorskiego

Tabela 5 Pszenżyto jare. Plon ziarna odmian (% wzorca). Lata zbioru: 2020, 2021, 2022

Lp.	Odmiana	Poziom a ₁					Poziom a ₂				
		2020	2021	2022	2021-2022	2020-2022	2020	2021	2022	2021-2022	2020-2022
	Wzorzec (dt z ha)	71,3	49,2	64,2	56,7	61,6	76,8	53,7	71,1	62,4	67,2
1	Impetus	92,0	98,0	98,6	98,3	96,2	95,0	101	99,2	100	98,4
2	Mamut	105	100	103	102	103	102	97,9	104	101	101
3	Odys	103	102	98,2	100	101	103	101	97,3	99,2	100
4	Hugo	104	111	104	108	106	104	108	103	106	105
5	Gucio	97,0	105	106	105	103	103	110	101	106	105
6	Kompan		101	105	103			99,2	101	100	
7	Toristo			107					108		

Wzorzec 2020/2021/2022: Impetus, Mamut, Odys

Tabela 6 Pszenżyto jare. Porażenie odmian przez ważniejsze choroby na przeciętnym poziomie agrotechniki - a₁ –(skala 9°). Lata zbioru: 2021, 2022

Lp.	Odmiana	Liczba lat badań	Mączniak		Rdza żółta		Septorioza liści		Brunatna plamistość liści	
			2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Średnia (skala 9°)			9,00	7,86	9,00	7,50	8,60	7,86	8,70	7,25
1	Impetus	3	9,00	8,50	9,00	8,00	8,50	8,00	8,50	7,50
2	Mamut	6	9,00	8,00	9,00	7,50	9,00	8,00	9,00	7,50
3	Odys	4	9,00	8,00	9,00	7,50	8,50	8,50	8,50	6,50
4	Hugo	5	9,00	8,50	9,00	7,50	9,00	8,00	9,00	6,50
5	Gucio	3	9,00	7,50	9,00	7,50	8,50	7,50	8,50	7,50
6	Kompan	2	9,00	7,50	9,00	7,00	8,00	7,50	8,50	8,00
7	Toristo	1		7,00		7,50		7,50		7,25

Wzorzec 2021: Impetus, Mamut, Odys

Wzorzec 2022: Impetus, Mamut, Odys

Skala 9°: 9 – oznacza stan najkorzystniejszy, 1- oznacza stan najmniej korzystny

**Tabela 7 Pszenżyto jare. Ważniejsze właściwości rolniczo-użytkowe odmian (skala 9o).
Lata zbioru: 2021, 2022**

Lp.	Odmiana	Liczba lat badań	Wyleganie (skala 9°)				Wysokość roślin (cm)		Masa 1000 ziaren (g)	
			w fazie dojrzałości mleczej		przed zbiorem		2021	2022	2021	2022
			2021	2022	2021	2022				
Poziom agrotechniki a₁										
Średnia			8,90	8,86	8,40	8,29	83,0	93,3	44,2	44,7
1	Impetus	3	8,50	9,00	8,00	8,50	77,3	92,8	43,1	43,8
2	Mamut	6	8,80	9,00	8,30	8,50	74,8	86,5	41,6	41,5
3	Odys	4	9,00	9,00	8,50	8,50	89,5	104	45,2	45,2
4	Hugo	5	9,00	9,00	8,50	8,00	86,0	98,0	49,0	49,0
5	Gucio	3	9,00	8,50	8,50	8,00	83,8	84,8	45,1	44,5
6	Kompan	2	9,00	9,00	8,50	8,50	78,8	81,8	43,3	42,3
7	Toristo	1		8,50		8,00		105		46,4
Poziom agrotechniki a₂										
Średnia			9,00	8,86	8,50	8,25	82,1	92,1	48,9	46,5
1	Impetus	3	9,00	9,00	8,50	8,25	76,3	93,0	47,3	46,0
2	Mamut	6	9,00	9,00	8,50	8,50	77,8	84,0	46,0	43,3
3	Odys	4	9,00	9,00	8,50	8,00	89,0	103	52,2	47,5
4	Hugo	5	9,00	9,00	8,50	8,50	82,0	97,3	51,0	49,7
5	Gucio	3	9,00	8,50	8,50	8,00	85,3	83,5	49,1	47,0
6	Kompan	2	9,00	9,00	8,50	8,50	81,0	80,3	48,4	44,6
7	Toristo	1		8,50		8,00		104		47,7

Wzorzec 2020,2021,2022: Impetus, Mamut, Odys

Wyższa wartość oznacza ocenę korzystniejszą

Skala 9°: 9 – oznacza stan najkorzystniejszy, 1- oznacza stan najmniej korzystny

**Charakterystyka odmian pszenżyta jarego
wpisanych do Krajowego rejestru w roku 2022
(Lista Opisowa Odmian Roślin Rolniczych 2022 COBORU mgr inż. A. Najewski)**

Toristo (d. MAH 4818)

Odmiana pastewna. Plon ziarna dość duży. Odporność na fuzariozę kłosów – dość duża, na rdzę brunatną, rdzę żółtą, brunatną plamistość liści, septoriozę liści i septoriozę plew – średnia, na choroby podstawy źdźbła i rynchosporiozę – dość mała, na mączniaka prawdziwego – mała. Rośliny wysokie, o małej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren dość duża, gęstość ziarna w stanie zsypanym dość mała. Odporność na porastanie w kłosie przeciętna, liczba opadania bardzo duża. Zawartość białka mała.

Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

Hodowca: Hodowla Roślin Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR